

Federatie
Particulier
Grondbezit
Land in vertrouwde hand

Welkom!

Soil4U dag / FPG Landgoeddag

3 oktober 2019

WELKOM!

op Vilsteren

1.050 ha

- Landbouw 406 ha
- Bos 458 ha
- Natuur 67 ha
- Rest: dorp, erfpacht, wegen, water e.d.

Liesbeth Cremers,
mede-eigenaar

Federatie
Particulier
Grondbezit
Land in vertrouwde hand

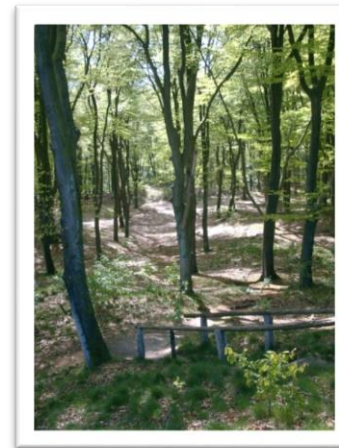
WELKOM!

op Vilsteren

Uniek

- De cultuurhistorische en landschappelijke eenheid
- Landschap van historische buitenplaats vervlochten met het esdorpenlandschap
- Rijksmonumentaal
- Landgoeddorp, beschermd dorpsgezicht
- Dorp met bewoners en bedrijven, samen sociale eenheid

WELKOM!

op Vilsteren

Beleid vh landgoed

- toekomstbestendigheid familielandgoed verstevigen en verder ontwikkelen samen met bewoners en gebruikers die van oudsher op het landgoed aanwezig zijn, binnen cultuurhistorische context landgoed.

Op dit moment alle aandacht voor twee urgente thema's

- **landbouw**: ontwikkelen rendabele toekomstbestendige landbouw in een kleinschalig landschap op oude historische erven door families die daar wonen
  - > urgentie voor gezonde bodem op landgoed
  - > dit heeft geleid tot samenwerking Soil4U
- **klimaatbestendig** maken vh landgoed
  - > dit heeft geleid tot het Manifest

Samenwerkingsverband

van landgoederen die samen projecten opzetten om op basis van een gezonde en goed functionerende bodem het beheer op hun landgoed te optimaliseren en om de pachters te helpen naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Methode: het landgoedmodel

- Alle onderdelen op een landgoed hangen met elkaar samen
- Landgoedeigenaar heeft regierol en zorgt voor evenwicht tussen de onderdelen, zo ontstaat meervoudige waardecreatie
- Landgoedeigenaar kijkt naar het grotere algemene belang van het landgoed als geheel versus het individuele belang
- Landgoedeigenaar is schakel tussen het beleidsniveau van de overheden en de werkvloer op het landgoed
- Landgoedeigenaar en landgoed hebben een langjarige duurzame relatie
- Landgoedmodel is bottom-up en robuust en flexibel

Ervaringen

- Langjarig proces, geen kort project

Soil4U op Vilsteren

- **LESA**, LandschapsEcologische Systeem Analyse, geeft prachtig inzicht in de hydrologie van het gebied en helpt om de juiste keuzes in het beheer en op het boerenbedrijf te maken. Beter inzicht hoe je mét de natuur ipv tegen de natuur in kunt werken.
- **Proces met agrarisch ondernemers**, keukentafelgesprekken, bedrijfsplannen bespreken, door externe adviseurs. Vooroordelen onderuit geschoffeld.
- **Pacht**, nieuw concept geliberaliseerde pacht voor een langere periode ontwikkeld, waarin ruimte voor flexibiliteit en voortschrijdend inzicht.

Mogelijk dankzij subsidie van:

SOIL4U dag 2018

WAAROM PARTICULIEREN?

De vraagstukken waar we nu als maatschappij voor staan zijn zeer complex en zijn alleen aan te pakken door gestapeld en in verwevenheid te denken (= landgoedmodel).

Particuliere landgoederen bij uitstek de plek voor een snelle transitie

- eigenzinnige eigenaren, experimenten
- generaties lang verbonden met de plek, zeer lange termijn denken
- landgoedmodel, onderlinge samenhang, multifunctioneel denken
- huidige landgoederen oases van natuur in uitgekleed landschap

Klimaatactieve bos- en landgoedeigenaren voelen urgentie en willen aan de slag

ACTIE NODIG!

“Doorpakken op klimaat nú nodig!”

- Thema Klimaatsverandering en de grote wens om de landgoederen klimaatrobuust te maken.
- Ook in bossen en natuurterreinen beheer gevoerd die heeft geleid tot verschraling en verzuring.
- In de loop van 2019 werd de urgentie van de klimaatsverandering en de noodzaak wat te gaan doen steeds sterker. Niet alleen maar praten maar vooral doen.
- Dankzij subsidie LNV was het mogelijk 2 bijeenkomsten te organiseren over het klimaat, met de bedoeling om concrete en direct uitvoerbare maatregelen te benoemen. Met de nadrukkelijke voorwaarde dat het zou leiden tot activiteiten.
- **5 juli expert-sessie** in Vilsteren: klimaatbewuste landgoedeigenaren, wetenschappers en overheden: zeer bevlogen bijeenkomst vol energie , met het besluit een manifest op te stellen!

PROGRAMMA

Klimaatrobuuste landgoederen

10.30 **Welkom** door Adrienne Vriesendorp, FPG

10.40 **Welkom & toelichting** door Liesbeth Cremers, Landgoed Vilsteren

11.00 **De financiële uitdagingen van kringlooplandbouw** door Hester Maij, voorzitter Taskforce
Verdienvermogen Kringlooplandbouw

11.40 **Bodem als basis van natuurlijk, biodivers systeem** door Nick van Eekeren, Louis Bolk Instituut

12.15 **Lancering manifest** Klimaatrobuuste Landgoederen

13.00 Lunch in Landgoedcentrum

14.00 Rondwandelingen & pachtsessie

A. Hugo Vernhout, het flexibele pachtcontract (toelichting in Landgoedcentrum)

B. Frank Verhoeven, Boerenverstand, naar kringlooplandbouw op het landgoed Vilsteren (wandeling)

C. Idco Duijnhouwer, nut van een landschapsecologische systeemanalyse LESA (wandeling)

15.15 Uitreiking Soil4U award

15.30 Afsluiting met drankje

MANIFEST

Klimaatrobuuste landgoederen en particuliere bossen

- **Ambities op 7 thema's**
- **Focus op hetgeen een landgoedeigenaar / boseigenaar kan doen**
- **Maatregelen qua bos, bodem, water, landbouw**
- **Veel positieve reactie van particulieren + ondersteunende partijen!**

Wat gaat er gebeuren?

- Extra ondertekenaars en ondersteuners zullen volgen
- Manifest uitwerken tot concreet uitvoeringsplan (3 á 6 maanden) (met diversen)
  - > Gesprekken met diverse ondersteuners voor definiëren vervolg en invulling thema's
- Ontwikkeling klimaatfonds (Bosgroepen)
  - > Uitnodiging aan deelnemers volgt
- Aan de slag!

MANIFEST

Federatie
Particulier
Grondbezit
Land in vertrouwde hand

Klimaatrobuuste landgoederen en particuliere bossen

Hoe kunt u meedoen?

- Manifest ondertekenen en ook uw NAW gegevens achter laten (niet aanwezig? → FPG)
- Deelnemen aan onderlinge uitwisseling landgoedeigenaren (Community of Practice Soil4U)
- Inschrijven nieuwsbrieven Soil4U (www.soil4u.nl)

Bedankt!

Zien we u 3 oktober? www.soil4u.nl

